

Riktlinje för hälso- och sjukvårdsuppgifter samt delegering i Skaraborgs kommuner

2022

Inledning

För att upprätthålla kvalitet och säkerhet kring hälso- och sjukvårdsuppgifter samt delegering i Skaraborg har en arbetsgrupp utsetts av medicinskt ansvariga sjuksköterskor att revidera befintlig gemensam riktlinje för Skaraborgs kommuner.

Riktlinjen skapades första gången 2010-05-10 och har av Mas-nätverket i Skaraborg reviderats 2013-05-21, 2017-03-01, 2019-11-08 samt 2022-04-01.

2022 års representanter i arbetsgruppen:

*Södra Skaraborg
Maud Joelsson
Medicinskt ansvarig sjuksköterska
Tidaholms kommun*

*Norra Skaraborg
Lena von Heideken
Medicinskt ansvarig sjuksköterska
Hjo kommun*

*Norra Skaraborg
Pia Stenlund
Medicinskt ansvarig sjuksköterska
Mariestads kommun*

Innehållsförteckning

.....	1
Inledning	2
Bakgrund.....	4
Definitioner och begrepp	5
Ordinationsprocessen.....	6
.....	7
Eget yrkesansvar.....	2
Delegering	2
Hälso- och sjukvårdsuppgifter	4
Arbetsterapeut	4
Fysioterapeut/sjukgymnast.....	6
Sjuksköterska	8
Referenser	12
Lagar/författningar:	12
Länkar	12
Regionala överenskommelser:	13
Länkar	13

Bakgrund

Kommunens hälso- och sjukvårdsansvar regleras i Hälso- och sjukvårdslagen (HSL) 2017:30 och bygger till vissa delar på biståndsbeslut enligt Socialtjänstlagen (SoL) 2001:453 och beviljade insatser enligt lag om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS) 1993:387. I Västra Götaland finns ett avtal som reglerar hälso- och sjukvårdsansvaret mellan de 49 kommunerna och Västragötalandsregionen. Av avtalet framgår att kommunen ska erbjuda en god hälso- och sjukvård till:

Personer med beslut om särskilt boende, bostad med särskild service samt under vistelsetiden till personer med beslut om dagverksamhet, (SOL), samt i daglig verksamhet, (LSS).

Enligt Hälso- och sjukvårdslagen 2017:30 kap. 11 ska det i den kommunala hälso- och sjukvården finnas en eller flera medicinskt ansvariga sjuksköterskor (MAS). För verksamheter som arbetar med rehabilitering kan det istället finnas en fysioterapeut/sjukgymnast eller arbetsterapeut som är medicinskt ansvarig för rehabilitering (MAR). MAS svarar för att beslut om att delegera ansvar för vårduppgifter är förenliga med säkerhet för patienterna.

Hälso- och sjukvårdsuppgifter inom den kommunala vården omfattar omvårdnad, rehabilitering och utförande av medicinska ordinationer. Uppgifterna spänner över ett brett fält på olika nivåer. Inom den kommunala hälso- och sjukvården finns tre yrkeskategorier som är hälso- och sjukvårdspersonal: leg. arbetsterapeut, leg. fysioterapeut/sjukgymnast och leg. sjuksköterska. Dessa yrkeskategorier har formell kompetens för sina respektive hälso- och sjukvårdsuppgifter. Till den kommunala hälso- och sjukvården hör förutom den legitimerade personalen den omvårdnadspersonal som biträder dessa grupper.

Detta dokument är en beskrivning av hälso- och sjukvårdsuppgifter som utförs i den kommunala vården i Skaraborg samt processer vid beslut om utförandet av yrkesspecifika arbetsuppgifter med syfte att:

- Tydliggöra vilka arbetsuppgifter som är hälso- och sjukvårdsuppgifter samt den legitimerade personalens ansvar inom kommunal hälso- och sjukvård.
- Lägga grunden för en samsyn kring vilka hälso- och sjukvårdsuppgifter som kan bli föremål för delegering inom Skaraborgs kommuner.
- Bidra till en god och säker vård i den kommunala hälso- och sjukvården.

Enligt patientsäkerhetslag (2010:659) är hälso- och sjukvårdspersonal skyldiga att bidra till en hög patientsäkerhet samt att utföra sitt arbete i överensstämmelse med vetenskap och beprövad erfarenhet. En patient ska ges sakkunnig och omsorgsfull hälso- och sjukvård som uppfyller dessa krav. Vården ska så långt som möjligt utformas och genomföras i samråd med patienten.

Legitimerad personal ska kontinuerligt utveckla och fördjupa sin yrkeskompetens utifrån forskning och ett kritiskt reflekterande förhållningssätt.

I kommunala arbetsuppgifter ingår att hålla sig uppdaterad om riktlinjer och organisatoriska vårdprogram samt att samarbeta med intresseorganisationer och samhällsorgan för att uppnå en bättre hälsa för äldre och/eller personer med funktionsnedsättning.

Legitimerad hälso- och sjukvårdspersonal ska arbeta förebyggande och behandlande, med specifik omvårdnad och/eller rehabilitering/habilitering.

Definitioner och begrepp

Hälso- och sjukvård	Åtgärder för att medicinskt förebygga, utreda och behandla sjukdomar och skador (socialstyrelsens termbank).
Instruktion	Information som beskriver hur något ska utföras (Rikstermbanken).
Ordination	Beslut av behörig hälso- och sjukvårdspersonal som är avsett att påverka en patients hälsotillstånd genom en hälso- och sjukvårdsåtgärd (Socialstyrelsens termbank).
Handledning	Råd och stöd vid eller inför utförande av hälso- och sjukvårdsuppgift (tolkning enligt MAS).
Egenvård	Hälso- och sjukvårdsåtgärd som legitimerad hälso- och sjukvårdspersonal bedömt att en person själv kan utföra eller utför med hjälp av någon annan. (SOSFS 2009:6).
Delegering	Med delegering avses att någon som tillhör hälso- och sjukvårdspersonal och som är formellt kompetent för en medicinsk arbetsuppgift överlåter denna till en annan person som saknar formell kompetens för uppgiften. (SOSFS 1997:14).
Specifik	Bestämd, av särskilt slag (tolkning enligt MAS).

Formell kompetens	Legitimation för yrket eller godkänd högskoleutbildning som leder till yrkesexamen enligt särskild examensbeskrivning. Utöver sådan utbildning kan för vissa arbetsuppgifter formell kompetens förvärfvas genom för yrket fastställd specialistutbildning eller genom särskilda kurser inom yrket (SOSFS 1997:14).
Reell kompetens	Uppgiftsmottagaren skall vara reellt kompetent för den aktuella uppgiften. Hen skall genom erfarenhet i sin praktiska yrkesverksamhet eller genom fortbildning ha visat sig ha blivit reellt kompetent för den uppgift som avses att delegeras (SOSFS 1997:14).

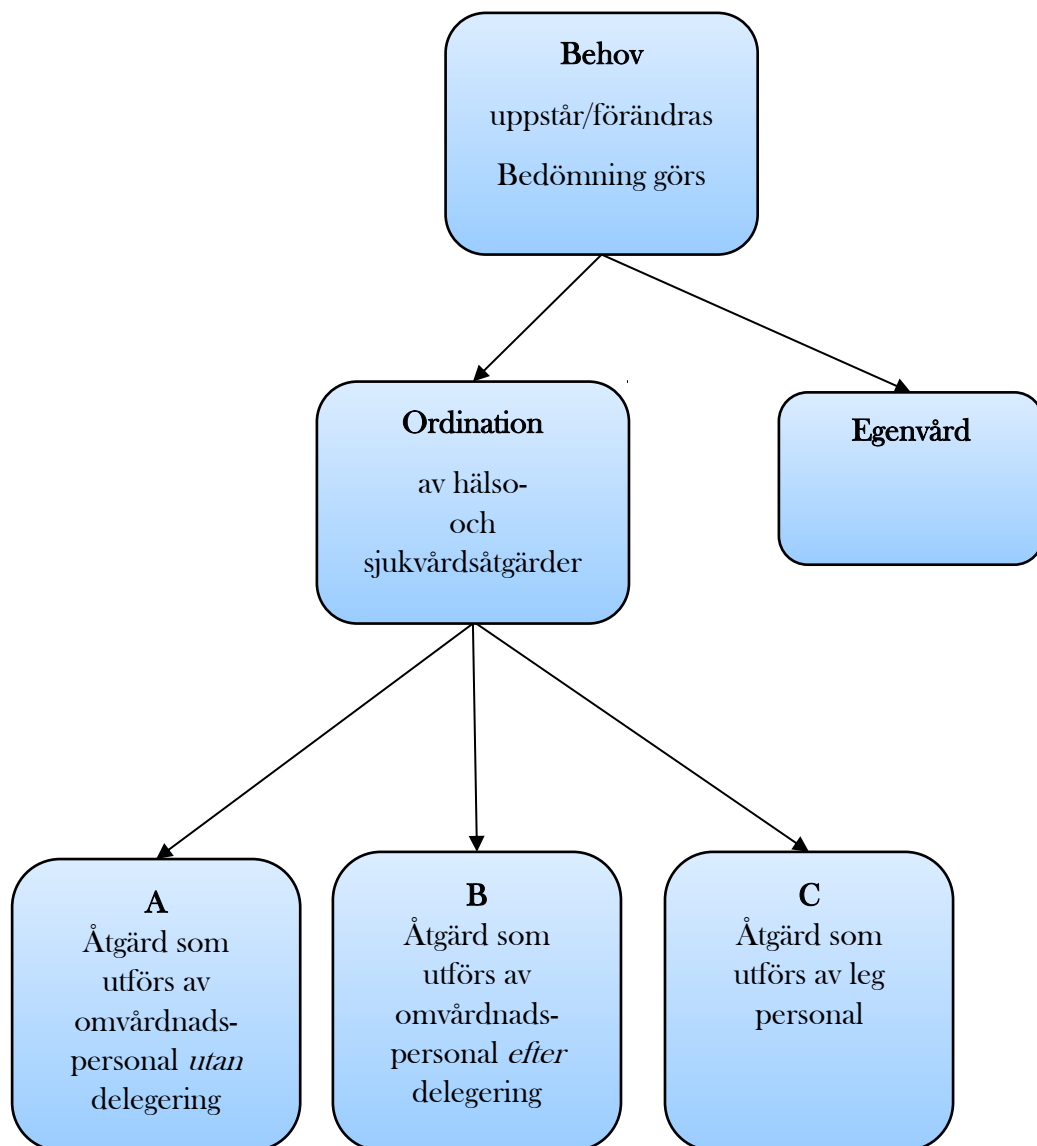
Ordinationsprocessen

När ett behov av hälso- och sjukvårdsinsats uppstår eller förändras gör legitimerad personal en bedömning som kan resultera i en åtgärd. Åtgärden dokumenteras som en ordination där det framgår vad som skall utföras och i vilken omfattning. Ordinationen åtföljs av en instruktion där det framgår hur åtgärden ska genomföras.

Om den legitimerade personalen bedömer att patienten klarar att ta ansvaret för utförandet av ordinationen, resulterar det i vård under eget ansvar – egenvård (SOSFS 2009:6).Handledning ges då till patienten. Det innebär att åtgärden utförs självständigt av patienten eller med hjälp av någon som patienten själv instruerar.

I de fall patienten inte kan utföra åtgärden som egenvård utförs hälso- och sjukvårdsuppgiften av den legitimerade personalen själv eller lämnas över till omvårdnadspersonal som då får handledning i hur uppgiften ska utföras. I vissa fall måste uppgiften delegeras.

Ordinationsprocessen

Eget yrkesansvar

Hälso- och sjukvårdspersonalen ska utföra sitt arbete i överensstämmelse med vetenskap och beprövad erfarenhet. En patient ska ges sakkunnig och omsorgsfull hälso- och sjukvård som uppfyller dessa krav. Vården ska så långt som möjligt utformas och genomföras i samråd med patienten. Patienten ska visas omtanke och respekt (PSL 6 kap. 1 §).

Den som tillhör hälso- och sjukvårdspersonal bär själv ansvaret för hur han eller hon fullgör sina arbetsuppgifter.

Detta innebär ingen inskränkning i vårdgivarens ansvar (PSL 6 kap 2§).

Verksamhetschefen är ansvarig för att det finns personal, lokaler och utrustning som behövs för att god vård skall kunna ges (HSL 5 kap. §2).

Hälso- och sjukvårdspersonalen är skyldig att bidra till att hög patientsäkerhet upprätthålls. Personalen ska i detta syfte till vårdgivaren rapportera risker för vårdskador samt händelser som har medfört eller hade kunnat medföra en vårdskada (PSL 6 kap. 4 §).

Delegering

Enligt 6 kap. 3§ i patientsäkerhetslagen (2010:659) får den som tillhör hälso- och sjukvårdspersonal överlåta en arbetsuppgift till en annan person, endast då detta är förenligt med kravet på en god och säker vård. Den som överlåter en arbetsuppgift till någon annan svarar för att denne har förutsättningar att fullgöra uppgiften.

Den arbetsuppgift som ska delegeras ska vara klart definierad. Den som delegerar ska inte bara vara formellt utan också reellt kompetent för arbetsuppgiften som beslutet avser.

Den som avser att delegera en arbetsuppgift ska för uppgiftsmottagaren ange den arbetsuppgift som delegeringen avser samt klargöra för uppgiftsmottagaren vilka teoretiska och praktiska kunskaper som krävs för att fullgöra arbetsuppgiften på ett fullgott sätt. Den som avser att delegera en arbetsuppgift ska fråga uppgiftsmottagaren om denna anser sig ha tillräcklig utbildning och erfarenhet för uppgiften. Uppgiftsmottagaren ska upplysa den som ska delegera om sin förmåga att fullgöra denna. Om uppgiftsmottagaren anser att hen inte har tillräckliga kunskaper och erfarenheter för uppgiften får denna inte delegeras.

Delegeringar av medicinska arbetsuppgifter får inte göras slentrianmässigt. Med hänsyn till kraven på vård av god kvalitet och hög säkerhet för patienterna ställer varje delegeringsbeslut mycket stora anspråk på gott omdöme, goda kunskaper och noggrannhet hos såväl den som delegerar som den som åtar sig arbetsuppgiften.

Den som meddelat ett delegeringsbeslut skall vid olika tillfällen under den tid som delegeringen gäller kontrollera att uppgiftsmottagaren fullgör uppgiften på ett riktigt sätt. Hen skall ge den som mottagit delegeringen den handledning som behövs. Visar det sig att uppgiftsmottagaren saknar förmåga att utföra uppgiften skall delegeringen återkallas (SOSFS 1997:14). Verksamheten bör vara organiserad så att detta kan uppfyllas.

Då varje enhet inom hälso- och sjukvården skall vara bemannad med formellt kompetent personal i den omfattning som är nödvändig, blir utrymmet för delegeringar av arbetsuppgifter begränsat. Delegering är inte avsett att användas för att lösa brist på personal eller av ekonomiska skäl.

Även om bemanningen är sådan att formellt kompetent personal finns i den omfattning som är nödvändig, kan situationer förekomma där det kan vara befogat att delegera en arbetsuppgift till någon som förvärvat reell kompetens för uppgiften. Det kan ske när det utifrån ett helhetsperspektiv är bättre för patienternas behov och under förutsättning att patientsäkerheten inte äventyras.

Vårdgivaren kan aldrig föreskriva att viss eller vissa medicinska arbetsuppgifter skall delegeras. Behovet och lämpligheten av delegering i det enskilda fallet kräver nämligen alltid en professionell bedömning. För detta svarar den yrkesutövare som är ålagd arbetsuppgiften.

En arbetsuppgift får inte delegeras om det av en bestämmelse i en författning, en instruktion eller liknande framgår att uppgiften är förbehållen en viss yrkesgrupp eller om något liknande formellt eller praktiskt hinder föreligger.

Den som meddelat ett delegeringsbeslut ska vid olika tillfällen under den tid som delegeringen gäller kontrollera att uppgiftsmottagaren fullgör uppgiften på ett riktigt sätt. Hen ska ge den som mottagit delegeringen den handledning som kan behövas. Visar det sig att uppgiftsmottagaren saknar förmåga att utföra uppgiften skall delegeringen omedelbart återkallas (SOSFS 1997:14).

Delegering kan ibland ske mellan vårdgivare

Det är oftast en sjuksköterska som delegerar arbetsuppgiften till en person som är anställd i en annan organisation. För att kunna delegera över organisationsgränser måste de båda huvudmännen vara överens om detta. Personen som tar emot delegeringen behöver ge sitt samtycke. Den legitimerade personal som delegerar ansvarar för att personen som ska utföra uppgiften har tillräckliga förutsättningar. Den som tar emot uppgiften får samma ansvar som annan hälso- och sjukvårdspersonal (Socialstyrelsen; vem får göra vad).

Hälso- och sjukvårdsuppgifter

På följande sidor redovisas hälso- och sjukvårdsuppgifter fördelade utifrån respektive yrkeskategori och indelade enligt följande:

- A. Ordinerade hälso- och sjukvårdsuppgifter som kan utföras av reellt kompetent personal inom vård och omsorg.
- B. Ordinerade hälso- och sjukvårdsuppgifter som kräver delegering av legitimerad hälso- och sjukvårdspersonal för att kunna utföras av reellt kompetent personal inom vård och omsorg.
- C. Ordinerade hälso- och sjukvårdsuppgifter som inte får delegeras utan ska utföras av leg. hälso- och sjukvårdspersonal.

Vid bedömning av om en hälso- och sjukvårdsuppgift ska utföras enligt A, B eller C ska följande beaktas:

- patientens tillstånd och funktionsnedsättning (t.ex. smärta, spasticitet, desorientering, nedsatt verbal och kommunikativ förmåga, progressiv sjukdomsbild).
- risker för patientens säkerhet/felbehandling.
- uppgiftens svårighetsgrad.
- omvårdnadspersonalens reella kompetens.
- den legitimerade personalens reella kompetens dvs. att den som delegerar ska vara väl förtrogen med uppgiften.

Arbetsterapeut

A. Ordinerade hälso- och sjukvårdsuppgifter som kan utföras av reellt kompetent personal inom vård och omsorg.

- Okomplicerad aktivitetsträning inom:
  - personlig ADL, t.ex. förflyttningar, på-/ avklädning, hygien, toalettbesök
  - instrumentell ADL, t.ex. matlagning, inköp, städning
  - övriga aktiviteter i vardagen och på fritiden.
- Okomplicerad funktionsträning av
  - kognitiva funktioner; t.ex. minne, språk/kommunikation, kroppsuppfattning, uppmärksamhet

- psykiska funktioner; t.ex. uthållighet, självförtroende, initiativ
  - sociala funktioner; t.ex. uppmärksamhet, samtala, samarbeta
  - sensomotoriska funktioner; t.ex. ledrörlighet, greppförmåga, koordination, muskelfunktion, balans, sensibilitet.
- Okomplicerad ortosbehandling och ödem-/kompressionsbehandling, t.ex. av-/påtagning av ortoser och ödem-/kompressionshandskar.
  - Tillse att förskrivna medicintekniska produkter/hjälpmedel hanteras och används på avsett sätt.
  - Rapportering och dokumentation (på papper eller digitalt) av utförd ordinerad hälso- och sjukvårdsuppgift (SOSFS 2008:355).
  - Insamling av uppgifter som ligger till grund för bedömning t.ex. kvalitetsregister.

B. Ordinerade hälso- och sjukvårdsuppgifter som kräver delegering av legitimerad arbetsterapeut för att kunna utföras av reellt kompetent personal inom vård och omsorg.

Delegering krävs när arbetsuppgiften innebär en risk för vårdskada.

- Specifik/ avancerad aktivitetsträning av personlig och/eller instrumentell ADL, arbete och fritid.
- Specifik/ avancerad funktionsträning av kognitiva, psykiska, sociala eller sensomotoriska funktioner.
- Specifik/ avancerad behandling med värme alternativt kyla.
- Specifik/ avancerad behandling med medicinteknisk produkt.
  - Specifik ortosbehandling, t ex på- och avtagning av komplicerande ortoser.
- Specifik kompressionsbehandling.

C. Hälso- och sjukvårdsuppgifter som inte får delegeras utan ska utföras av leg. arbetsterapeut

- Aktivitetsbedömning.
- Identifiera problem, fastställa mål och planera åtgärder.

- Medverka till att identifiera risker i miljö och livsföring och bedöma vilka hälsofrämjande arbetsterapeutiska åtgärder som behöver genomföras.
- Genomföra åtgärder av komplicerad karaktär, för att utveckla eller bibehålla aktivitets- och funktionsförmåga.
- Upprättande av träningsprogram. Dosering av träningsintensitet, frekvens och belastning.
- Utprovning och förskrivning av medicintekniska produkter/hjälpmedel i enlighet med *Handboken för förskrivning av personliga hjälpmedel*.
- Initiera, anvisa och prova ut specialanpassning av medicinteknisk produkt/hjälpmedel samt förskriva denna.
- Föreslå åtgärder för anpassning av miljön, t.ex. bostadsanpassning, samt ansvara för att dessa är säkra för patienten.
- Delegering av hälso- och sjukvårdsuppgifter utifrån yrkeskompetens.
- Uppföljning och utvärdering av utförda hälso- och sjukvårdsåtgärder.
- Ansvara för att relevant information inom yrkesområdet inhämtas och rapporteras vidare i vårdkedjan.
- Ansvara för att göra riskbedömningar, arbeta med skadeprevention och hantera avvikelser inom yrkesområdet.
- Ge råd och stöd, instruera och handleda patient, närstående och vårdpersonal utifrån den enskilde patientens behov inom yrkesområdet.
- Ansvara för att analysera och bedöma åtgärder för insamlade riskbedömningar från t.ex. senior alert.

Fysioterapeut/sjukgymnast

A. Ordinerade hälso- och sjukvårdsuppgifter som kan utföras av reellt kompetent personal inom vård och omsorg.

- Okomplicerad aktivitetsträning
  - Gång- och trappträning med eller utan gånghjälpmedel.
  - Förflyttningsträning; t.ex. förflyttning i och ur säng, resa sig upp alternativt sätta sig i stol.
- Okomplicerad funktionsträning
  - kontrakturförebyggande åtgärd; t.ex. uttag av rörlighet i samband med

- av- eller påklädning, enkla rörelseövningar eller funktionella viloställningar.
  - andningsgymnastik; t.ex. assistera vid andning med PEP-flaska eller PEP-mask.
  - av t.ex. muskelstyrka, rörlighet, kondition, koordination och balans med eller utan redskap.
- Leda grupp-gymnastik.
  - Av- och påtagning av ortopediska hjälpmedel, t.ex. okomplicerade ortoser.
  - Tillse att förskrivna medicintekniska produkter/hjälpmedel sköts och används på avsett sätt.
  - Insamling av uppgifter som ligger till grund för bedömning t.ex. kvalitetsregister.

B. Ordinerade hälso- och sjukvårdsuppgifter som kräver delegering av legitimerad fysioterapeut/sjukgymnast för att kunna utföras av reellt kompetent personal inom vård och omsorg.

Delegering krävs när arbetsuppgiften innebär en risk för vårdskada.

- Specifik/avancerad aktivitetsträning
  - gång- och trappträning.
- Specifik/avancerad funktionsträning
  - kontrakturprofylax enligt program, av t.ex. muskelstyrka, rörlighet, kondition, koordination och balans med eller utan redskap.
  - andningsgymnastik, t.ex. assistera vid andning med PEP-flaska, PEP-mask eller hostmaskin.
  - träning/ behandling på tippbräda.
- Behandling med medicinteknisk produkt.
  - TENS-behandling.
  - Specifik/ avancerad ortosbehandling, t.ex. på- och avtagning av komplicerande ortoser.
- Behandling med värme alternativt kyla.
- Specifik bassängträning.

C. Ordinerade hälso- och sjukvårdsuppgifter som inte får delegeras utan ska utföras av leg. fysioterapeut/sjukgymnast.

- Funktionsbedömning.

- Identifiera problem, fastställa mål och planera åtgärder.
- Medverka till att identifiera risker i miljö och livsföring och bedöma vilka hälsofrämjande åtgärder som behöver genomföras.
- Utföra komplicerad funktionsträning/behandling.
- Upprättande av träningsprogram. Dosering av träningsintensitet, frekvens och belastning.
- Utföra akupunktur i smärtlindrande och/eller behandlande syfte.
- Utprovning och förskrivning av medicintekniska produkter(hjälpmedel) i enlighet med VG-regionens *Handbok för förskrivning av personliga hjälpmedel*.
- Utprovning av medicinteknisk produkt inför behandling inom yrkesområdet såsom
  - TENS-utprovning för smärtlindring och/eller behandling.
  - Utprovning av ortoser.
- Initiera, anvisa och prova ut specialanpassning av medicinteknisk produkt/hjälpmedel samt förskriva denna.
- Delegering av hälso- och sjukvårdsuppgifter utifrån yrkeskompetens.
- Uppföljning och utvärdering av utförda hälso- och sjukvårdsåtgärder.
- Dokumentation i enlighet med patientdatalagen (SOSFS 2008:355).
- Ansvara för att relevant information inom yrkesområdet inhämtas och rapporteras vidare i vårdkedjan.
- Ansvara för att göra riskbedömningar, arbeta med skadeprevention och hantera avvikelser inom yrkesområdet.
- Inom yrkesområdet ge råd och stöd, instruera och handleda patient, närstående och vårdpersonal utifrån den enskilda patientens behov.
- Ansvara för att analysera och bedöma åtgärder för insamlade riskbedömningar från t.ex. senior alert.

Sjuksköterska

A. Ordinerade hälso- och sjukvårdsuppgifter som kan utföras av reellt kompetent personal inom vård och omsorg.

- Okomplicerade sjukvårdsuppgifter exempelvis:
  - observationer och kontroller (t.ex. – förändringar av allmäntillstånd, nutrition, temperatur, puls, blodtryck, urin/faeces).
  - enklare sårömläggning som inte kräver uppföljning.
  - byte av inkontinenshjälpmedel.
  - på- och avtagning av kompressionsstrumpa klass 1.
- Akut insättning av PEG-sond när den ramlat ut, detta måste kunna göras av den som upptäcker det för att undvika hopdragning, vilket kan kräva re-operation.
- Allmän omvårdnad vid vård vid livets slut samt omhändertagande av avliden.
- Hantering av material, orent och höggradigt rent/sterilt, hantering av smittförande avfall samt skötsel av medicintekniska produkter.
- Insamling av uppgifter som ligger till grund för bedömning t.ex. kvalitetsregister, vätskelista.

B. Ordinerade hälso- och sjukvårdsuppgifter som kräver delegering av legitimerad sjuksköterska för att kunna utföras av reellt kompetent personal inom vård och omsorg.

Delegering krävs när arbetsuppgiften innebär en risk för vårdskada.

- Läkemedelshantering enligt riktlinjer för läkemedelshantering inom Hälso- och sjukvården i Skaraborgs kommuner exempelvis:
  - Administrering och i vissa fall iordningställande av läkemedelsdos.
  - Iordningställa och administrera subkutant diabetesläkemedel i förfylld penna vid stabil plasmagluconivå.
  - P-glukoskontroll
  - Byte av p-glukossensor.
  - Iordningsställa och administrera subcutan injektion med förfylld spruta eller penna, **beslutas i samråd med MAS i varje enskilt fall.**
  - Syrgasbehandling med koncentrator eller tuber enligt ordination och anvisning, **inte inställning av syrgasflöde.**
  - Inhalationsbehandling med nebulisator.
- Komplicerade sjukvårdsuppgifter exempelvis:
  1. Nutrition
    - Matning av person med uppenbara sväljningssvårigheter.
    - Avslutning av matning via nasalsond.
    - Matning via sond.
  2. Elimination
    - Kateterspolning, blåssköljning, blåstråning, RIK.
    - Manuell peritonealdialys.

- Skötsel av suprapubiskateter.
  - Skötsel av stomi
3. Andningsvård
- Assistans och skötsel av CPAP, BIPAP
  - Assistans och skötsel av hostmaskin
  - Tracheostomiskötsel och sugning i tracheostomin, **beslutas i samråd med MAS i varje enskilt fall**
4. Provtagning
- venprovtagning (ej blodgruppering).
  - Nasofarynxprovtagning **beslutas i samråd med MAS.**
5. Kompressionsbehandling; lindning av ben eller på och avtagning av kompressionsstrumpa klass 2.
6. Såromläggningar och sårbehandlingar som kräver uppföljning.

C. Ordinerade hälso- och sjukvårdsuppgifter som inte får delegeras utan ska utföras av leg. sjuksköterska.

- Dokumentation i enlighet med patientdatalagen (SOSFS 2008:355).
- Medicinsk bedömning enligt formell kompetens vid sjuk- och olycksfall.
- Ansvar för specifik omvårdnad, planering av individuella omvårdnads mål/planer och omvårdnadsåtgärder samt uppföljning och utvärdering av hälso- och sjukvårdsuppgifter.
- Inom yrkesområdet ge råd och stöd, instruera och handleda patient, närstående och vårdpersonal utifrån enskilda patienters behov.
- Ansvara för att analysera och bedöma åtgärder för insamlade riskbedömningar från t.ex. senior alert.
- Läkemedelshantering t.ex.:
  - Iordningsställande av ordinerat läkemedel som ej kan delegeras
  - Uppföljning av läkemedelsbehandling på individnivå tillsammans med behandlande läkare
  - Intramuskulära injektioner
  - Vaccinationer
  - Infusioner

- Infusioner med risk för allergiska reaktioner utförs inte generellt utan endast efter ifylld blankett *Behandlingsanvisning vid risk för överkänslighetsreaktion*, (Bilaga 11; Riktlinjer för läkemedelshantering).
- Katetrisering samt instillation av läkemedel efter ordination, ex. i urinblåsa
- Provtagning för blodgruppering och bastest
- Sättning av sond. Lägeskontroll av nässond innan sondmatning. Sondmatning vid samtidig infusionsbehandling eller behandling med epiduralkateter.
- Öronspolning.
- Ansvar för hantering av medicintekniska produkter (MTP) som förekommer vid medicinsk behandling
- Kontroll av t.ex. smärtpumpar, epiduralkatetrar, port-a-cath, syrgas, kalibrering av blodtrycksmanschett, dialysapparat.

Den hälso- och sjukvårdspersonal som ska använda och hantera medicintekniska produkter och, till dessa, anslutna informationssystem ska ha kunskap om:

- produkternas funktion
- riskerna vid användningen av produkterna på patienter
- hanteringen av produkterna
- och vilka åtgärder som behöver vidtas för att begränsa en vårdskadas omfattning, när en negativ händelse har inträffat. I tillämpningsområdet ingår underhåll och transporter (SOSFS 2008:1).
- Hälso- och sjukvårdspersonalen ska kontrollera de medicintekniska produkterna innan de används på patienter. Kontrollen ska göras enligt de av tillverkaren givna instruktionerna, om sådana finns.
- Utprovning och förskrivning av medicintekniska produkter/hjälpmiddel (i enlighet med *Handboken för förskrivning av personliga hjälpmedel*).
- Vid dödsfall genomföra den yttre undersökningen av kroppen enligt indirekta kriterier om detta är överenskommet före dödsfallet (3 kap. SOSFS 2005:10).

Referenser

Lagar/författningar:	Länkar
Hälso- och sjukvårdslag (SFS 2017:30)	https://www.riksdagen.se/sv/dokument-lagar/dokument/svensk-forfattningssamling/halso--och-sjukvardslag_sfs-2017-30
Patientsäkerhetslagen (2010:659)	http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/Patientsakerhetslag-2010659_sfs-2010-659/
Patientdatalagen (2008:355)	http://www.riksdagen.se/webbnav/index.aspx?nid=3911&bet=2008:355
Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd (SOSFS 1997:14) om delegering av arbetsuppgifter inom hälso- och sjukvård.	Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd (SOSFS 1997:14) om delegering av arbetsuppgifter inom hälso- och sjukvård och tandvård - Patientsäkerhet
Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd (SOSFS 2005:10) om kriterier för bestämmande av människans död.	https://www.socialstyrelsen.se/regler-och-riktlinjer/foreskrifter-och-allmanna-rad/konsoliderade-foreskrifter/200510-om-kriterier-for-bestammande-av-manniskans-dod/
Socialstyrelsens föreskrifter om användning av medicintekniska produkter i hälso- och sjukvården (SOSFS 2008:1)	Senaste version av SOSFS 2008:1 Socialstyrelsens föreskrifter om användning av medicintekniska produkter i hälso- och sjukvården - Socialstyrelsen
Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd (SOSFS 2009:6) om bedömning av om en hälso- och sjukvårdsåtgärd kan utföras som egenvård.	https://www.socialstyrelsen.se/regler-och-riktlinjer/foreskrifter-och-allmanna-rad/konsoliderade-foreskrifter/20096-om-bedomningen-av-om-en-halso--och-sjukvardsatgard-kan-utforas-som-egenvard/
Socialstyrelsens termbank.	http://termbank.socialstyrelsen.se/
Socialstyrelsen; vem får göra vad	https://vemfargoravad.socialstyrelsen.se/
Socialtjänstlag (2001:453)	https://www.riksdagen.se/sv/dokument-lagar/dokument/svensk-forfattningssamling/socialtjanstlag-2001453_sfs-2001-453
Lag (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade, LSS	https://www.riksdagen.se/sv/dokument-lagar/dokument/svensk-forfattningssamling/lag-

	1993387-om-stod-och-service-till-vissa_sfs-1993-387
Nationalencyklopedin.	http://www.ne.se/

Regionala överenskommelser:	Länkar
Hälso- och sjukvårdsavtalet i Västra Götaland 2017 - 2020	https://www.vardsamverkan.se/dokument/
Handbok för förskrivning av personliga hjälpmedel.	https://www.vgregion.se/halsa-och- vard/vardgivarwebben/vardriktlinjer/hjalpmedel/ handbok-for-forskrivig-av-personliga-hjalpmedel/